No. 1847 Zaterdag 24 Mei 1919. 36ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
St. Elizabeths-gasthuis.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Openbare behandeling
DER BEGROOTING IN DEN
Kolonialen Raad.

II.

Na den heer WINKEL sprak de Heer **Ed. S. Lansberg** als volgt:

Mijnheer de Voorzitter,

Reeds bij het onderzoek van deze begrooting in de Afdeelingen heerschte er vrij algemeen eene ontevreden stemming, een stemming, die dan ook weerklank vond in de eerste paragraaf van het *Voorloopig Verslag.*

Men vond, dat de wijze waarop de kolonie in de laatste jaren als 't ware uit den Haag bestuurd wordt, er niet op berekend is om de energie en den werklust van den Raad te prikkelen. Buiten den Raad om worden de uitgaven steeds maar opgedreven, posten, die door den Raad afgestemd zijn, worden als regel weer op de begrooting gebracht; de Raad wordt soms wel gehoord maar soms ook in het geheel niet; kortom er heerschte weinig animo.

Daarna kwam de benoeming van Mr. ELLIS tot lid van den Raad, buiten de voordracht om.

Dit was de druppel, die bij verscheidene leden den emmer deed overloopen. Als de Regeering, toch niet tevreden met telkens en telkens het oordeel van den Raad als van nul en geener waarde op zijde te zetten, zich nu ook met de samenstelling van den Raad gaat bemoeien, wat blijft er dan over van het schijntje zelfbestuur of medezeggenschap in het bestuur, dat het Regeeringsreglement den Raad toekent.

Ik erken, dat formeel de Regeering het recht heeft te doen wat zij gedaan heeft. Maar tusschen het recht hebben om iets te doen en van dat recht gebruik maken, is er toch zeker onderscheid. Niet omdat de Regeering er het recht toe heeft, moet zij à tort et à travers van dat recht gebruik maken. Wat als uitzondering was bedoeld, is regel geworden.

Er is van *autonomie* geen schijn of schaduw meer, de kolonie wordt puur en simpel autocratisch bestuurd. En dat in een tijd als deze!—

— Nu zal de Regeering kunnen zeggen: wij dragen voor een groot deel in uwe huishouding bij; uit onze zakken komt het geld, dus we mogen ook wel mee praten.

Toegegeven, M. de V., maar dan toch alleen wanneer de Raad zich te buiten gaat aan geldverspilling, wanneer hij roekeloos gaat omspringen met het geld, dat de kolonie niet alleen opbrengt.

Maar deze Raad, ik ben er trotsch op, is nooit dezen weg opgegaan, wij hebben misschien wat te veel toegegeven waar het gold proefnemingen om de kolonie op te beuren; we hebben de opvolgende Besturen misschien te veel de verlangde kansen gegeven om hun politiek in dat opzicht te volgen, om te toonen wat zij tot stand konden brengen. Wij hebben een uiterst zuinig gebruik gemaakt van ons recht van wijziging, juist om het den Gouverneurs niet lastig te maken, geen stagnatie te brengen in den geregelden gang van zaken, geen conflicten uit te lokken.

Maar deze houding vindt geen waardeering in de oogen van het opperbestuur; het wil altijd alles beter weten dan de Raad.

M. de V. is het wonder, dat iemand de lust vergaat om onder zulke verhoudingen aan het openbare leven in de kolonie te blijven deelnemen? Is het wonder, dat het hoe langer hoe moeielijker wordt de meest geschikte personen bereid te vinden om in den Raad of Gouvernementscommissie zitting te nemen?

En deze stemming richt zich niet alleen meer tegen het Bestuur of de Regeering, maar tegenover het Nederlandsch Bestuur in het algemeen. Er heerscht een geest om alles, wat niet waar wensch of te langzaam gaat, terecht of ten onrechte toe te schrijven aan het Nederlandsch Bestuurs–systeem bij wijze van tegenstelling met het Amerikaansch systeem.

De oorlog die de oogen der wereld geopend heeft voor de groote macht der V. St., heeft ook in deze kolonie zijn uitwerking niet gemist.

Het volk weet natuurlijk niets af van de instellingen en verhoudingen in de groote republiek, de varensgezellen, die New-York bezoeken om daar te werken, komen absoluut niet in aanraking met de wetten en instellingen aldaar. Maar ze maken toch vergelijkingen; de dollar doet het hem; *daar* de dollar, *hier* de gulden. Kan het anders of de vergelijking moet uitvallen ten voordeele van den dollar?

Doet nu, vraag ik, de Regeering wijs, ook de meer gegoede, de meer ontwikkelde klasse tegen het Nederlandsch bewind in te nemen door de wijze, waarop het den Raad behandelt? Het antwoord op deze vraag moet ik aan de Regeering zelve overlaten.

Terugkeerende tot de benoeming van Mr. Ellis, wil ik, in de eerste plaats uitdrukkelijk doen uitkomen, dat ook ik niets heb tegen den persoon van Mr. Ellis.

Dat Mr. Ellis bij de leden van den Raad, zooals door het geachte lid Winkel aangetoond is, geen *persona ingrata* is bewijst het feit, dat de Raad zelf ZEd. met algemeene stemmen voor een andere vacature heeft voorgedragen; het gaat niet om den persoon, maar om de zaak.

In de tweede plaats wil ik met allen nadruk er op wijzen, dat het niet in de bedoeling van het Regeeringsreglement kan liggen, dat de Regeering het recht heeft zonder eenige reden af te wijken van de aanbeveling van den Raad. De Regeering had, wilde zij den eersten candidaat niet benoemen, desnoods een tweeden candidaat moeten voordragen aan H. M. Maar de geheele aanbeveling op zijde zetten, M. de V., het is formeel toegelaten, maar het is strijdig met de begrippen van onzen tijd.

De Raad is grondwettelijk samengesteld, de aanbeveling is grondwettelijk gedaan. Daaraan had niet mogen worden getornd.

Of wil de Regeering een Raad, samengesteld uit mannen, die door dik en dun met de Bestuursvoorstellen medegaan? Laat zij 't dan ronduit zeggen. Nederland gaat terug en stelt een autocratisch bestuur in de kolonie in. Laat de Regeering dat openlijk zeggen, maar laat zij niet voor de oogen der wereld een vrijzinnig koloniaal bestuur voeren, maar in werkelijkheid autocratisch regeeren.

Ik heb gezegd.

de Heer **S. M. L. Maduro.**

Waar ik de ontwikkeling en, naar ik mij vlei, ook den vooruitgang van deze kolonie met de grootste belangstelling volg, is het voorzeker geen gemakkelijke taak voor mij om een waarschuwende stem te doen hooren tegen de opdrijving van de uitgaven, die op onze begrooting voorkomen. Terwijl ik toch aan den eenen kant wensch, dat niets van de begrooting worde afgevoerd, dat van practische waarde is voor haren bloei, gevoel ik mij aan den anderen kant verplicht op te komen tegen die uitgaven welke naar mijn oordeel, ons noodeloos worden opgelegd van uit het Moederland.

Ik wil niet zeggen, nutteloos, om dat het mij voorkomt, dat alles zijn nut kan hebben. Het is maar alleen de vraag of het nut in verhouding is tot de uitgaven en of deze uitgaven in verhouding staan tot de financiën.

Het zou mij te vèr voeren, om hier in bijzonderheden te gaan vermelden de uitgaven, waartegen ik meen te moeten opkomen.

Ik heb gezegd alles kan zijn nut hebben en wellicht zal men mij dit tegenwerpen. Bij voorbaat wensch ik dan te zeggen, dat die uitgaven misschien ook door mij souden worden goedgekeurd, wanneer wij ons zelven konden bedruipen en niet voor steun op het Moederland waren aangewezen, zelfs voor het bekostigen van onze hoog noodige huishoudelijke uitgaven. Nu dit het geval is, moeten wij uiterst voorzichtig zijn in het voteeren van uitgaven van welke niet van meet af vaststaat, dat zij binnen afzienbaren tijd tot den vooruitgang der kolonie in ruime mate zullen medewerken.

Dankbaar aanvaarden wij den steun, dien wij van het Moederland krijgen om ons zoodanig uit te rusten, dat wij, als de tijden weer eenigszins normaal zijn, gereed zijn om voor onze kolonie op te eischen het rechtmatig deel, dat haar toekomt in de ontwikkeling van *handel* en *scheepvaart* in deze gewesten en ik meen, dat ik met niet genoeg kracht kan beweren, dat wij ons met de grootste energie moeten toeleggen op het bevorderen van *die* twee takken van bestaan, — ik zou zeggen, — de slagaders der kolonie. Het is van overgroote bekendheid, dat de kolonie het van haren handel en scheepvaart moet hebben. De sommen voor deze takken van ons volksbestaan uitgegeven, zullen dan ook nimmer tegenstand ontmoeten, ofschoon ook hier voorzichtigheid geboden is.

Ik wil er nog even op wijzen dat de Raad, hoe dankbaar hij ook is voor den steun van het Moederland, niet onverschillig blijft tegenover de wijze, waarop de Regeering ons soms dien steun opdringt. Ligt al in het bezwaren van onze Begrooting met door den Raad onnoodig geachte uitgaven, eene miskenning van het oordeel van den Raad, die geheel bestaat uit leden volkomen op de hoogte van de toestanden en bevoegd tot oordeelen, de opvoering van onze begrooting kan op den duur niets anders dan nadeelig werken op de ontwikkeling der kolonie.

Vroeg of laat, vrees ik, zal men willen aankomen met belastingverhooging en M. de V. het is ons bekend, dat wij op het stuk van opbrengen van belastingen wel ongeveer *au bout de notre latin* zijn. Het gevolg van een eventueele belastingverhooging, waartegen reeds nu gewaarschuwd dient te worden, zal ongetwijfeld zijn een exodus van de welgestelden naar andere landen. Nu weet ik wel, dat ook in andere landen belastingen, soms zware belastingen, zelf meer dan in deze kolonie geheven worden, doch die andere landen bieden ook zooveel méér aan, om het leven aangenaam en aantrekkelijk te maken, en op dit punt is Curaçao zeker misdeeld. Wegvloeing van kapitaal beteekent een groot nadeel voor de kolonie Bovendien zal belastingverhooging ook op den arbeidenden stand zwaar komen te drukken. Wanneer men een aanzienlijk deel van zijn inkomsten aan den fiscus moet afstaan, verslapt dit alle energie en ondernemingsgeest en dit zijn juist factoren van ontzaglijk veel belang voor de kolonie en die wij, moeten aanwakkeren, opdat de kolonie daarvan voordeel kan trekken. Men bedenke dat het voorname factoren zijn tot het onderhouden en bevorderen van den *handel* en scheepvaart, welke *de* hoofdbronnen van bestaan zijn van de kolonie.

Ik resumeer M. de V.

Laat ons met al de kracht, die er in ons is, ons toeleggen op de bevordering van onzen handel en onze scheepvaart.

Voor dit doel aanvaarden wij gaarne en met dankbaarheid den steun van het Moederland, omdat wij overtuigd zijn, dat de hulp binnen korten tijd rijke vruchten zal afwerpen.

Maar de Regeering begrijpe goed, dat wij ons moeten vergenoegen met dien steun aan te nemen, die ons in staat zal stellen binnen afzienbaren tijd op eigen beenen te staan en dat wij niet gediend zijn van opgedrongen hulp, welke slechts problematisch, althans geen onmiddelijk practisch nut voor ons heeft.

Overigens zullen wij verstandig handelen, wanneer wij de tering naar de nering zetten. Wanneer, zooals ik van ganscher harte vertrouw, de ons verleende steun zijn vruchten afwerpt, dan zouden wij over finantieele bezwaren kunnen heenstappen en tot uitgaven besluiten, welke slechts in de verre toekomst en dan nog middelijk de kolonie verder vooruit zullen helpen. Dán zullen wij ook in staat zijn ZELF *op te brengen* hetgeen wij wenschen *uit te geven*

Ik besluit met den wensch dat dit spoedig het geval moge zijn.

De Heer **H. Statius Muller:**

M. de V.

Voor de toezegging om bij den Raad een ontwerp-Verordening in te dienen om te geraken tot een afdoende regeling betreffende het vervoeren van personen in groote getale naar het Buitenland, betuig ik het Bestuur mijn dank. Beleefd wil ik het Bestuur ook verzoeken reeds nu, voor het vervoeren van personen van de andere eilanden der Kolonie naar het Buitenland gelijke maatregelen te willen voorschrijven, als thans voor het eiland Curaçao zijn genomen, want immers ook van deze eilanden worden in kleine vaartuigen een groot aantal menschen vervoerd.

Met het Bestuur ben ik van oordeel, dat eene afdoende regeling, om den vertrekkenden arbeider te dwingen voor zijn gezin te zorgen, moeielijk te treffen is, maar toch geloof ik, dat indien een voorschrift gegeven werd dat de arbeider, verplicht is, door tusschenkomst van den persoon die hem in de Kolonie aanneemt, een deel van zijn verdiend loon aan zijn gezin te doen uit betalen een stap in de goede richting zal zijn gedaan. Bij ondervinding weet ik, dat deze regeling in der tijd toen het Bestuur voor de zusterkolonie Suriname arbeiders heeft aangenomen, zeer goed heeft voldaan.

Ik beveel dan ook dit denkbeeld in de overweging van het Bestuur aan.

M. de V. Een onderwerp, dat niet in de gewisselde stukken ter sprake is gebracht, zou ik nog hedenavond willen behandelen en wel de huisvesting en hetgeen daarmede samenhangt van de arme ongelukkigen in het gesticht voor krankzinnigen.

Van mijn voornemen om dit onderwerp ter sprake te brengen, heb ik het Bestuur in kennis gesteld.

M. de V. Gisteren heb ik als lid van de gezondheids–commissie onder leiding van den Voorzitter onzer Commissie, den geachten Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst, een bezoek gebracht aan het gesticht. Meer dan ontdaan was ik, toen ik de cellen heb gezien, waarin de onrustigste patiënten, en meer speciaal de mannelijken onder dak zijn gebracht. Een bekrompen warme ruimte, zeer slecht geventileerd, daarin zijn deze ongelukkigen gehuisvest. Op de ongeverfde planken vloeren van deze cellen doen zij hun natuurlijke behoeften, die in de planken opgezogen worden. Dat daarin voortdurend een ongezonde lucht is, zal ieder leek wel kunnen inzien. Ook de badkamers zijn over het algemeen onvoldoende ingericht; zoo is er een, die, als de deur dicht is, waarvan gezegd kan worden dat die hermetisch gesloten is, en waarin men bij daglicht niet zien kan. Dat men na in deze kamers een bad genomen te hebben, meer geëchauffeerd dan verfrischt uitkomt, behoeft wel geen betoog. Gelegenheid tot het geven van een warm bad bestaat niet.

M. de V. Ik geloof niet te overdrijven, wanneer ik beweer, dat de wilde beesten, die in kooien worden opgesloten, beter er aan toe zijn, dan de arme ongelukkige krankzinnigen, die op de voren omschreven wijze onder dak zijn gebracht.

Ik hoop niet te vergeefs een beroep op mijn medeleden te doen, wanneer ik hun verzoek met mij in te stemmen, als ik tot het Bestuur het verzoek richt om met bekwamen spoed maatregelen te nemen om verbetering te brengen in deze door mij als onhoudbaar beschreven toestand, hetgeen ik de eer heb hierbij te doen.

Ik dank U voor het verleende woord.

De Heer **J. C. B. Forbes** betuigt met onverstaanbare fluisterstem zijn volkomen instemming met de denkbeelden van den vorigen spreker.

Wordt vervolgd.

Tweede Kamer
VOORLOOPIG VERSLAG
over onze Begrooting voor 1919.

Het afdeelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de navolgende opmerkingen.

Algemeene Beschouwingen.

Evenals in vorige jaren moet helaas wederom geconstateerd worden, dat de financieele toestand verre van rooskleurig is. De Rijksbijdrage wordt voor 1919 op bijna f 900,000 geraamd. Bij sommige leden rees de vraag, of het verantwoord is op dezen weg te blijven voortgaan en of het niet gewenscht is, dat de Regeering met het oog op de toekomst een of meer plannen aan de Kamer ter beoordeeling voorlegt, waardoor meer evenwicht gebracht wordt tusschen inkomsten en uitgaven zonder de Rijksbijdrage. Is de Minister van oordeel, dat op den duur kan worden voortgegaan met het dekken van het tekort op de wijze als thans geschiedt? Gaarne zou men vernemen, wat de Minister zich voorstelt in deze te doen.

Andere leden waren van meening, dat de toekomst der kolonie niet in alle opzichten zoo donker behoeft te worden ingezien. In de eerste plaats meenden zij aan den aftredenden Gouverneur bij zijn heengaan een woord van hulde niet te mogen onthouden, nu hij een negental jaren — waaronder de oorlogsjaren — met groote bekwaamheid en onpartijdigheid de kolonie heeft bestuurd. Al is het hem niet gegeven geworden Curaçao uit zijn afhankelijkheid van het Moederland los te maken, zoo zijn toch teekenen waar te nemen, die op een betere toekomst wijzen. Men hoopte, dat de nieuwe landvoogd alles zou doen, wat van Regeeringswege kan geschieden, om die betere toekomst voor te bereiden. Men was intusschen zeer teleurgesteld uit de Memorie van Toelichting te vernemen, dat de voortzetting van de verbetering van de haven zal moeten wachten op de resultaten van de studie ter plaatse van den nieuwen Gouverneur. De hier aan het woord zijnde leden meenden, dat over de verbetering van de haven langzamerhand woorden en gedachten genoeg zijn gewisseld. Er moet nu gehandeld worden, of liever er had reeds gehandeld moeten zijn. Men had op het huidige oogenblik klaar moeten zijn, nu de nieuwe banen worden uitgestippeld van het toekomstig economisch verkeer tusschen de volkeren. Men zou ook gaarne vernemen, hoe de Regeering zich voorstelt, dat de exploitatie van de haven zal geschieden. Zal deze in particuliere handen blijven, of zullen maatregelen genomen

worden — en zoo ja, welke — om de exploitatie van de haven en de haventerreinen in handen van de Overheid te brengen?

Gevraagd werd, of er iets gedaan is om verbetering te brengen in de toestanden op zedelijk gebied, waarover bij de behandeling der begrooting voor het vorige jaar werd geklaagd en zoo ja, waarin die maatregelen hebben bestaan

Opnieuw werd aangedrongen op verhooging der uitkeering aan het R.-K. weeshuis voor de verpleging der weezen en op vermeerdering van het aantal bezoldigde R.-K. geestelijken. Bij een verdubbeling der bevolking in de laatste 50 jaar is dat aantal slechts met 5 vermeerderd.

Met ongeduld zag men uit naar de een vorig jaar reeds toegezegde regeling van de subsidieering van het bijzonder onderwijs. Hoezeer men het op prijs stelde, dat de Regeering door een extra uitkeering van f 50 000 het bijzonder onderwijs tijdelijk had geholpen, men zou deze uitkeering toch betreuren, indien zij er toe zou leiden, dat de definitieve regeling daardoor langer dan noodig zou uitblijven. Men zou gaarne vernemen, hoe het met de behandeling daarvan staat. Door den vorigen Minister is medegedeeld, dat hij aan den Gouverneur een voorstel daaromtrent had gevraagd. Is dit voorstel thans ontvangen en zijn de Minister en de Gouverneur daarover tot overeenstemming gekomen? Is een voorstel reeds bij den Kolonialen Raad ingediend en is de grondslag van dat voorstel de financieele gelijkstelling?

Opnieuw werd aangedrongen op het pensionneeren van bijzondere onderwijzers en het betalen van hun overtochtsgelden van overheidswege. Men achtte dit laatste in het belang van het onderwijs zelf, dat slechts er bij gebaat kan zijn, indien het onderwijzend personeel nu en dan naar het Moederland terugkeert. Wegens de hooge overtochtskosten blijven thans tal van zusters en broeders, die bij het onderwijs werkzaam zijn, hun geheele leven in de kolonie.

Met leedwezen hadden sommige leden gezien, dat de Regeering voorloopig nog niet wenscht over te gaan tot den aankoop van een schoener voor het verkeer tusschen de eilanden onderling. Men achtte deze verbinding van zooveel beteekenis, dat met de aanschaffing van dat vaartuig niet mag worden gewacht tot de bouwkosten van schepen belangrijk dalen. Dit schijnt trouwens nog een vrij verwijderde toekomst.

Gaarne zou men vernemen, hoe het staat met de nationale bankinstelling, waarvan de totstandkoming bij de vorige begrooting werd te gemoet gezien. Is dit inderdaad geschied en zoo ja, door wie is de instelling opgericht en in welke verhouding staat zij tot het Gouvernement?

Opnieuw werd aangedrongen op een minder eenzijdige samenstelling van den Kolonialen Raad. Ingevolge de bepalingen van het Regeeringsreglement worden de leden door de Kroon benoemd, doch de Koloniale Raad zelf dient voor elke opengevallen plaats een aanbeveling van twee personen in, waardoor belangrijke invloed op de samenstelling wordt uitgeoefend en de Raad als het ware zich zelf aanvult. Dit stelsel verdient geen aanbeveling. Indien Curaçao al niet rijp is voor verkiezingen, dan ware althans in de bestaande wijze van benoeming een verandering te brengen. Men achtte die benoeming beter in handen der Regeering alleen, die er ook voor kan waken, dat personen, die de andere eilanden kennen, in den Raad zitting hebben.

Artikelen.

Art. 25. De bezoldigingen van commissaris en inspecteur van politie werden te laag geacht om daarvoor onafhankelijke personen te krijgen.

Art. 34. Gevraagd werd, op welke wijze de verwaarloosde kinderen zullen geholpen worden, alsmede welk antwoord de Gouverneur gegeven heeft op een verzoek van de Curaçaosche „Vereeniging tot bestrijding en voorkoming van geslachtsziekten" tot het oprichten van een opvoedingsgesticht en een tuchtschool voor jeugdige misdadigers.

Art. 36. Gevraagd werd naar de beteekenis van den post, onder dit artikel vermeld, in verband met de toelichting.

Art. 40. De bezoldiging van den administrateur van financiën werd te laag geacht. Gevraagd werd of er voldoende sollicitanten gekomen zijn op de oproeping voor die betrekking en of er reeds een benoeming heeft plaats gehad.

Art. 60. Gevraagd werd, wat in de laatste jaren door den leider der strooihoedenvlechtnijverheid is gedaan om te komen tot een systeem van samenwerking tusschen de vlechtsters, waardoor haar een grooter deel in de opbrengst der hoeden zal toekomen dan thans het geval is. Naar men meende te weten, verdient een vlechtster slechts 10 cent met één dag werk.

Art. 70. Gevraagd werd, of de Minister bereid is het tot stand komen van ambachtsonderwijs te bevorderen.

Art. 72. De bezoldiging van het onderwijzend personeel eischt, naar men meende, dringend herziening, tevens om te zorgen, dat er zich ook in Nederland voldoende sollicitanten voor Curaçao aanmelden. De resultaten van het onderwijs zijn op de eilanden dikwijls slecht, mede door onvoldoend personeel. Is reeds een beslissing genomen, of op de Bovenwindsche eilanden in het Nederlandsch of in het Engelsch onderwijs zal worden gegeven?

Art. 76. Wordt bij de nieuwe onderwijsverordening een einde gemaakt aan den toestand, dat een deel van het onderwijzend personeel mag bestaan uit kweekelingen van 16 jaar en ouder, die alleen een lagere school hebben bezocht?

Art. 88. Is de betrekking van landbouwkundige nog wel noodig, nu de landbouw voortdurend achteruitgaat, mede doordat de bevolking bij ander werk een beter bestaan kan vinden?

Art. 92 Gaarne zou men vernemen, of deze cultuur voor het eiland van belang is gebleken.

Art. 125. Ook bij dit artikel werd nog eens aangedrongen op het oprichten van een opvoedingsgesticht en een tuchtschool.

Art. 136. Is het de bedoeling, dat indien een drinkwaterleiding mogelijk blijkt, deze door het Gouvernement zal worden aangelegd?

Aldus vastgesteld 27 Maart 1919.

SCHEURER.
STULEMEIJER.
VAN VUUREN.
ALBARDA.
LELY.

Het Vredes-tractaat.

II.

Wat de bewapening aangaat, er zal gestreefd worden naar vermindering en de plannen tot bezuiniging zullen om de tien jaar herzien worden. In geval van geschil mag niet tot oorlog worden overgegaan tegen een lid, wat zich neerlegt bij de Bondsuitspraak. Een permanent internationaal Gerechtshof wordt opgericht ter beslechting van geschillen en dienende van advies. Leden, die hun geschil niet aan arbitrage onderwerpen, moeten zich houden aan de uitspraak der vergadering. Is de „Raad" onderling verdeeld, dan moet de vergadering tot een accoord komen; ook hier mag men niet tot oorlog overgaan bij onderwerping van de eene partij aan de genomen beslissing. Een permanente Commissie zal geregeld de militaire en maritieme quaesties onderzoeken, dienstig om den oorlog te voorkomen Dreigt een breuk tusschen staten, dan wordt ondermiddelijk de algemeene houding bepaald. De leden verbinden zich om, bij niet aanvaarding der Bondsuitspraak, den oorlog niet te beginnen binnen drie maanden. De leden die in strijd met de regels van dit tractaat, den oorlog verklaren, worden onmiddelijk van alle betrekkingen met den bond uitgesloten en de Raad zal in zulke gevallen de gezamenlijke actie te land en ter zee bepalen ter bescherming der overeenkomst en tevens de medewerkenden leden van alle hulp voorzien.

Aangaande de geldigheid der tractaten en internationale overeenkomsten. gesloten nà de instelling van den Bond, is bepaald, dat deze door het Secretariaat van den Bond zullen worden geregistreerd en publiek gemaakt. Van tijd tot tijd kan de Bond zijn leden een herziening aanraden naargelang de omstandigheden, doch de tractaten over scheidsgerecht en andere b. v. over de Monroeleer, die juist het behoud van den vrede beoogen, blijven steeds in volle kracht.

Over de krijgsgevangenen is het volgende beslist. Op kosten van Duitschland moeten de Duitsche burgerlijke en krijgsgevangenen onmiddelijk repatrieëren, Totdat Duitschland de schuldigen aan oorlogswetten en -gebruiken heeft uitgeleverd, worden bepaalde Duitsche officieren vastgehouden. Alle onderdanen der alliés in Duitschland moeten dadelijk worden vrijgesteld; aan de Commissies van onderzoek alle vrijheid en hulp gegeven worden in zake behandeling der gevangenen, aan wie alles moet terug gegeven worden, wat hen behoort. Schuldigen aan harde behandeling kunnen door de alliés gestraft worden. Wederzijdsche inlichting en steun, eerbiediging in zake onderzoek naar dooden en hun graven is geboden.

De bovengenoemde schuldigen aan krijgswetten zullen allen overgeleverd worden en voor een krijgsraad of gerechtshof verschijnen; alle noodige documenten moeten ingeleverd worden. Eigen advokaten te benoemen is toegestaan. Ook aan den ex-Keizer, wiens uitlevering aan Holland is gevraagd doch geweigerd, op grond dat deze clausule van het Vredestractaat een zaak is tusschen Duitschland en de geallieërden, is een pleiter toegestaan.

Duitschland moet zijn economische hulpbronnen aanwenden voor den materieelen opbouw van de verwoeste streken in het bezette gebied. In plaats van de vernielde goederen kunnen dieren en machines geëischt en de fabricatie van de noodige materialen van D. gevorderd worden. Gedurende 10 jaar moet D. steenkool leveren aan Frankrijk in een hoeveelheid, gelijk aan het verschil van opbrengst (jaarlijks) vóór den oorlog en gedurende de eerste 10 jaren daarna, in de mijnen van N. Frankrijk en Pas-de-Calais Boven dien krijgt Frankrijk het recht van vóórkoop gedurende 10 jaar aangaande de levering door D. van 7 miljoen ton steenkool per jaar, behalve de 8 miljoen ton aan België en 4½ miljoen ton gedurende 1919 en '20 en 8½ miljoen ton van '23 tot '24 aan Italië; alles volgens vastgestelde prijzen. Dan kan Frankrijk gedurende 10 jaar ook de levering van sulfaat en ammoniak eischen en vordert het zekere papieren op, in 1870 door de Duitsche autoriteiten genomen alsmede alle Fransche vaandels, in dien oorlog buitgemaakt.

Aangaande de financiën is vastgesteld, dat de geallieerden een gedeelte der Duitsche staatschuld van vóór den oorlog zullen overnemen als schadeloosstelling en wel tot een hoogte als de rente van het bezet gebied bedraagt. Alleen Frankrijk zal geen schuldbrieven aannemen, daar D. in 1871 geen deel der Fransche Nationale Schuld wilde accepteeren. Ook Polen behoeft dit niet te doen met papieren, aangaande zijn gekregen gebied. Gaat de eigendomswaarde van hetgeen de alliés in handen krijgen, b.v. van openbare gebouwen en onroerende goeden van Duitschers en vreemden, uit boven de som der genomen schuldbrieven, dan moet daarmee rekening gehouden worden bij de schadeloosstelling; Elsas-Lotharingen maakt hierop een uitzondering. D. zal de bezettingslegers totaal onderhouden van af den dag van den wapenstilstand tot aan het einde. Deze kosten moet het nog eerder betalen dan die der vergoedingen. Alle deposito's van Oostenrijk-Hongarijë, de gelden van Turkijë en Bulgarijë in D. moeten aan de Entente afgegeven worden en alle rechten van reclameering afgestaan ten opzichte der leeningen van D. aan die landen. De tractaten van Brest-Litowsk en Boekarest moeten vernietigd en alles hersteld worden wat daaruit gevolgd is. D. doet afstand van alle rechten en belangen, die zijn onderdanen hadden op de publieke goederen in de afgestane gebieden en draagt deze over aan de Commissie tot Herstel etc. Aan Brazilië zal D. de terugbetaling garandeeren van alle schaden, voortgevloeid uit den verkoop van koffie, die D. aan Brazilië had geweigerd om D. terug te halen.

Van tijd tot tijd kan aan D. gevraagd worden zijn schulden te dekken door het uitschrijven van leeningen, wanneer niet op andere wijze aan de verplichte betaling kan voldaan worden. Een leening van 1 miljard pond sterling zonder interest kan gevraagd worden, voor het te betalen bedrag niet later dan 1 Mei 1921. Verder: een leening van 2 miljard pst. tegen 2½ % tusschen 1921 en, '26 en daarna tegen 5 %; nog een leening van 2 miljard tegen 5 %, bij de Entente te plaatsen. De Duitsche staatsschuld zal tegen 5 % loopen en als betaling wordt ook aangenomen: koopwaren, handelsrechten, concessies, voordeelige belangen etc.

Ten opzichte van zijn kleurstoffen en chemische producten heeft de Commissie van Herstel een recht van vóórkoop in D. tot een hoogte van 50 % en tevens gedurende elk half jaar vanaf 1925 nog over 25 % van de productie in het voorgaande half jaar.

Speciaal voor den heropbouw van Leuvens bibliotheek moet D. manuscripten, boeken en gravures aanbrengen tot een gelijke waarde als hetgeen verwoest is. Enkele schilderijen worden speciaal genoemd.

Volgen de economische bepalingen. Gedurende zes maanden mag Duitschland geen enkel tarief, wat reeds hooger was dan het laagste recht van 1914, met eenig recht bezwaren Dit geldt voor wijnen en olie. Voor kunstzijde en gezuiverde wol zal deze termijn verlengd worden tot 2½ à 5 jaar. Duitschland moet de behandeling van de meest begunstigde natie uitstrekken tot alle geallieërden en mag gedurende vijf jaar geen douanerechten heffen van koopwaren, komende uit het oude Duitschland, aan Polen afgestaan gebied; eenzelfde gunst moet aan Luxemburg worden toegestaan. De geallieërde schepen zullen vijf jaar lang dezelfde rechten genieten in Duitsche havens als de schepen der Duitschers zelf en genieten vrije kustvaart en vischvangst, terwijl de Duitsche schepen geen eigen zeekust hebben. Duitschland zal garantie geven aan de alliés voor het gebruik van valsche maten en gewichten.

Geen uitzonderingswetten mogen gemaakt worden voor onderdanen van de geallieerde naties gedurende vijf jaar; een persoon, afhankelijk van een geallieërden staat, verliest ipso facto zijn Duitsche nationaliteit.

De wederzeerige verbintenissen tusschen Duitschland en de geallieërden blijven bestaan; de overeenkomsten aangaande post en telegraphie moet Duitschland opnieuw aangaan; bovendien moet de nieuwe internationale schikking aanvaarden betreffende de radio-telegrafie. Het recht van inspectie en het politierecht op de Noordzee ten opzichte van de visscherij en het vervoer van spiritualiën blijft vijf jaar lang alleen uitgeoefend door geallieërde schepen. Aan de nieuwe regeling van het internationale spoorwegverkeer moet Duitschland zich onderwerpen.

Vliegers en vliegtuigen der geallieerden hebben recht van vrije overtocht en landing boven en in Duitschland. Zij zullen dezelfde rechten en behandeling genieten als de Duitsche vliegers, wat aangaat het gebruik van loodsen en een zoodanige als de meest begunstigde natie in het binnenlandsch handelsverkeer met Duitschland geniet. Het neemt de overeenkomst aangaande de luchtvaart aan, die op hem toegepast wordt tot 1920, mits Duitschland tot den volkerenbond wordt toegelaten. Te land en ter zee moet Duitschland vrije doortocht verleenen door zijn gebied aan personen, koopwaren, schepen, voertuigen en express-postwerken, komende van of gaande naar de geallieërden en wel zonder douanerecht of doorvoergelden te heffen en zonder beperkingen. Aan doorvoer-waren zal de snelste wijze van verzending te beurt vallen.

De rivieren de Elbe, de Oder, de Njeman en de Donau worden, voor zoover zij in Duitschland stroomen, internationaal, alsmede de rivieren en waterwegen, die met hen zijn vereenigd. De vijanden der geallieerden moeten aan de Europeesche Donau commissie alle geleden oorlogsschade vergoeden, afstand doen van hun voorrechten in de vaart in deze streken en aan Checo-Slowakië, Servië en Roemenië de rechten afstaan op de oevers van den stroom (den Donau) opdat deze hun scheepvaart kunnen verbeteren.

Wat Rijn en Moezel aangaat, deze komen onder toezicht van een centrale scheepvaartcommissie, die binnen 6 maanden te Straatsburg wordt geïnstalleerd. Zij bestaat uit 4 Franschen, die een president kiezen, 4 Duitschers en 2 afgevaardigden van Engeland, 2 van Italië, 2 van België, 2 van Zwitserland en 2 van Nederland. Duitschland moet in het geheele Rijngebied tusschen zijn beide grenspunten, aan Frankrijk alle rechten toestaan om zijn kanalen van water te voorzien, beloven, geen kanalen te graven op den rechter Rijnoever, aan den kant van Frankrijk en alle gemaakte plannen daarvoor aan dit land uitleveren.

België mag binnen 15 jaar een Rijn-Maaskanaal graven; D. moet zorgen voor het gedeelte, dat op zijn gebied valt en wel volgens de plannen van België. Nog een ander Rijn-Maaskanaal kan gegraven worden door belanghebbende regeeringen; beide komen onder de contrôle eener commissie, die zija zeggingsschap ook over den Boven-Rijn en Beneden-Moezel kan uitstrekken. D. levert op aanvraag kosteloos lichters en ander materiaal en de goederen van Duitsche Scheepvaartmaatschappijen, zooals pieren en stapelplaatsen, door D. opgericht (o. a. te Rotterdam) moeten worden uitgeleverd

Duitschland moet medewerken om een geregeld spoorwegverkeer te bereiken; het moet een Reisbureau instellen, waar kaartjes kunnen genomen worden voor een rondreis door zijn land; het zal zijn rollend materiëel verbeteren en zijn deel uitmaken van internationale treinen; zoo Italië en Zwitserland het eischen, moet het afzien van de St. Gothard-Conventie en thans zijn treinen beschikbaar stellen voor troepentransport en aproviandeering.

Checo-Slowakië krijgt een vrijen toegang tot de zeeën. Daarom moet Duitschland het voor zijn verkeer gebruik laten maken van de treinen naar het Noorden en het voor 99 jaar terreinen in pacht geven te Hamburg en Stettin.

Het Kanaal van Kiel moet open gesteld worden voor *alle* oorlogs- en handelsschepen van *alle* landen; schepen en koopwaren moeten met dezelfde absolute gelijkheid behandeld worden.

De geallieërde naties erkennen de eigendommen der Missies in de afgestane Duitsche gebieden; deze goederen zullen dienstbaar blijven aan hetzelfde werk onder contrôle der nieuwe eigenaars, doch Duitschland doet afstand van alle reclameering er op.

Duitschland staat ook zijn 14 kabels af, waarvan de opbrengst in mindering wordt gebracht van zijn oorlogsschulden.

Verder kan elk land met Duitschland een tractaat aangaan, mits dit in overeenstemming is met het program van den vrede en met waarschuwing vooruit van 6 maanden.

Tot garantie van de uitvoering van dit Vredestractaat wordt het gebied, ten W. van den Rijn met de bruggehoofden over deze rivier gedurende 15 jaar door de geallieerden bezet. Worden de voorwaarden getrouw volvoerd, dan zal na 5 jaar Keulen met bruggehoofd en omstreken, na 10 jaar Koblenz met b. en o. na 15 jaar Mainz en de rest van het gebied ontruimd worden.

De Duitsche troepen, Oostelijk van de nieuwe Duitsch-Russisch-Poolsche grens gelegerd, moeten onmiddellijk deze streken ontruimen.

Wij weten thans meer over de gezindheid, waarmee het Vredestractaat in Duitschland is ontvangen. Van alle kanten haast, uit alle volksgroepen bijna klinkt het: Niet aannemen; iets ergers kan ons toch niet overkomen. Scheidemann verklaarde het voor de Nationale Vergadering, waar ook reeds verschillende sprekers van hetzelfde gevoelen waren; de onafhankelijke socialisten, de arbeidersraden willen het zelfde; de democratische en Centrumspartijen dreigen hun leden uit de Regeering te nemen bij aanvaarding. Na een half officiëel bericht van de Regeering heeft ook president Ebert duidelijk gezegd: „Duitschland zal dezen vrede niet teekenen." Hij hoopte, dat ook de Amerikaansche democratie dit tractaat niet zou aannemen. Algemeen wordt Wilsons gedrag gegispt, daar niets van de 14 punten, waarop Duitschland vrede wilde sluiten, is terecht gekomen.

Wat thans te Versailles geschiedt, is het indienen van nota's door de Duitsche afgevaardigden; nota's om te protesteeren en mildere voorwaarden te bedingen. Doch of het veel zal helpen? Von Brockdorff wordt een zwakkeling genoemd, men wil Erzberger. Een feit is, dat eerstgenoemde wil *onderhandelen* en niet botweg *weigeren*. In Frankrijk rekent men reeds met een afwijzing. Maarschalk Foch is naar den Rijn vertrokken, generaal Pershing heeft zijn reis naar Londen plotseling uitgesteld. Men denkt aan een verscherping der blokkade, omdat de maagkwestie wel den doorslag zal geven, ook, wanneer Duitschland zich bij de Bolsjewiki zal aansluiten, waarop Scheidemann zinspeelde. Hindenburg moet gezegd hebben, dat alle tegenstand vruchteloos, ja onmogelijk is. Toch wil men de bevolking van Oost-Pruisen bewapenen en stroomen de vrijwilligers naar Danzig.

Een protest tegen het Vredestractaat ontving Clemenceau van de...... Fransche Kamer van Afgevaardigden n.l. van de rechtsche groep. Sterk! China heeft zijn delegatie met geweld bedreigd, zoo zij het tractaat teekent. Te Parijs is een nieuwe verdeeling van de Duitsche kolonies bepaald, waarvan de Fransche pers zegt: „Hier komt Engelands imperialisme voor den dag, dat alle kolonies wil hebben onder verschillende titels: Australië, Zuid-Afrika, etc. Men hoopt dat het Amerikaansche en Fransche volk dit niet goedkeuren zal. In Japan, behalve studentenrelletjes bij alle Entente-consulaten, ook een dagelijksch verscherpende, vijandige campagne tegen Amerika.

Italië heeft berust in den afstand van Smyrna en de eilanden aan de kust van Klein Azië aan Griekenland, in „Fiume als vrijstad," doch wil het kustland van Dalmatië met de havens Zara en Sebenico behouden, tegen de scherpe protesten der Jugo-Slavonen in. De „Raad van 5" onderzoekt een revisie van het tractaat van 1839 tusschen Holland en België. De Oostenrijkers zijn te St. Germain aangekomen; met Turkijë en Bulgarijë zal te Constantinopel of Saloniki onderhandeld worden.

Berichten uit de Kolonie.

Raad van Bestuur.

Volgens een dezer dagen alhier ontvangen telegrafisch bericht is aan den heer MORDY C. HENRIQUEZ op zijn verzoek eervol ontslag verleend als lid van den Raad van Bestuur onder dankbetuiging van den door hem in zijn plaats als zoodanig benoemd den heer MORRIS E. CURIEL.

Onze hartelijke gelukwenschen.

Rangsverhooging.

De wnd. Gouverneur heeft telegrafisch bericht ontvangen, dat aan den Gezaghebber van St. Martin N.

G., St. Eustatius en Saba, den heer G. J. Tijmstra, de titulaire rang van kapitein is toegekend, en dat de heer D. S. Bergen benoemd is tot officier van gezondheid 2e kl. van het Oost-Indisch leger. *Cur. Crt.*

Inlandsch fabrikaat.

Ook onze Curaçaosche Petroleum-Maatschappij is het gelukt, uit Venezolaansche ruwe-olie een product te distilleeren, dat de gewone terpentijn-olie nabij komt en dezelfde eigenschappen bezit als deze en ze voor het [illegible] met verf, vernis ens. kan vervangen. Sinds de vorige week reeds is deze minerale terpentijn hier in den handel gebracht en bij alle agenten der C. P. M. verkrijgbaar gesteld.

Invoerverloven.

Volgens bericht ontvangen door het agentschap der K. W. I. M. alhier zijn de verplichte verloven voor invoer in Holland opgeheven, zoodat voortaan de invoer geheel vrij is. Alleen blijft de verplichting van kracht, dat alle goederen geconsigneerd moeten worden aan de Nederlandsch-Overzee-Trust-Maatschappij. (N. O. T.)

Om den wisselbeker.

De tweede wedstrijd, die Zondag j.l. gespeeld werd tusschen *een versterkt Sarto* en een bijna volledig *Sparta-elftal*, was nog spannender dan de eerste, doordat de witgelen, die in grootte en kracht over het algemeen verre voor hun tegenstanders moesten onderdoen, hardnekkig den stand 1—0 bleven handhaven, waarmee ze voor half-time de leiding reeds hadden.

Naar ons werd medegedeeld door een sportliefhebber van de andere zijde, die wat [illegible] betrof, *Sarto* beslist het sterkste achtte en een bravo voor de Sartanen uitbracht, was het louter toeval dat de tegenpartij op het allerlaatste moment van uit een hoekschop nog gelijk spel wist te maken, zoodat de welverdiende overwinning voor *Sarto* [illegible]

[illegible] het karakter van een *schoolwedstrijd* [illegible] behouden, en dit was toch de bedoeling der firma *Maduro & Sons* den beker te laten verspelen tusschen de twee *school*elftallen, om daarna door de winnende club weer beschikbaar te worden gesteld voor een match tusschen andere bestaande vereenigingen.

Bij den derden wedstrijd dus, dienen de captains zorgvuldig, de punten van overeenkomst in het oog te houden, die in het allereerste begin [illegible]

Dat ze een gunstige regeling weten te treffen om den eenmaal begonnen wedstrijd tot een goed einde te leiden, willen we van ganscher harte hopen.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

José Delgado P., Barrelet de Rivas, Mario Esteban, Calister Everen, [illegible] Felicio, Canovas Flori, Alb. [illegible], John Goodbees c/o Virginia Moolin, F. Hertes c/o Cecile Moolin, G. Hellbussey c/o Theodora Moolin, G. Hertzberg, Andy May Huyhes, Alida Leon, Ramon B. Medina, Oscar Monagas, F. M. Onorio, P. Pascual c/o Dora Moolin, Martina [illegible], T. [illegible] c/o Y. Moolin Y. B. [illegible], Ch. de Arias, Anna Sintiago, Carmelito Thomas, Mercedes de Valencia.

Officieele berichten.

Gollo Martinus is benoemd tot telegrambesteller bij den post [illegible] alhier.

De tweede bediende in het laboratorium van den openbaren gezondheidsdienst alhier W. Domacassé is bevorderd tot eersten bediende.

Aan den tijd. adjunct-commies ten kantore van den Kolonialen Ont[illegible] E. Gorsira is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Aan den Predikant bij de Vereenigde Protestansche Gemeente alhier G. J. Eybers is op grond van tienjarigen onafgebroken dienst in de kolonie een jaar verlof naar Nederland [illegible]

[illegible] agent van politie tweede klasse J. Godding is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Aan Mevr. J. S. C. Haayen-Spit, onderwijzeres eerste klasse aan de Wilhelminaschool alhier is tot herstel van gezondheid drie maanden verlof verleend.

Aan den onderwijzer 3de klasse M. M. Römer, vakonderwijzer in het Spaansch aan de Hendrik- en Wilhelminaschool alhier is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

De onderwijzer 2de klasse C. M. L. [illegible], werkzaam aan de Emmaschool alhier, is tijdelijk overgeplaatst naar de Hendrikschool.

De onderwijzer 1ste klasse F. Stel, thans met verlof alhier, is in activiteit hersteld en tijdelijk geplaatst aan de Emmaschool alhier.

Aan den onderwijzer 1ste klasse J. H. Sprockel, werkzaam aan de Hendrikschool alhier, is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Scheepvaartberichten.

Zaterdag is te Bonaire, en Maandag in onze haven teruggekeerd de driemaster *Hollandia* van zijn reis naar Frankrijk. Den 6en April was hij van Havre vertrokken en heeft onderweg gedurende 8 dagen nog een flinken storm meegemaakt. De kapitein Gerrit Newton heeft met deze eerste reis naar Europa wel een extra-pluimpje verdiend.

Alweer is er een driemaster op Curaçao gebouwd en de vorige week Vrijdag te water gelaten aan de werf der firma „MADURO & SONS." Deze bark meet 1000 ton en is de grootste tot nu toe op Curaçao gebouwd. Zij zal den naam van *Pioneer* dragen. De Heer Jules Hellmund, chef van deze scheepstimmerwerf, onder wiens kundige leiding dit schip voltooid wordt, heeft hiermede een mooi stuk werk geleverd.

Sinds de vorige week is de *Merida*, die den dienst onderhoudt tusschen Maracaibo—Curaçao—La Guayra, ook voorzien van een toestel draadlooze telegrafie. Het apparaat is opgesteld door den heer Molenkamp, chef van ons draadloos station, die de laatste reis aan boord van het schip naar Maracaibo heeft meegemaakt, om zich van de perfecte werking van de toestellen op zee en van uit de haven van Maracaibo te overtuigen. Een prachtige verbetering en van groot belang zoowel voor het agentschap der Red D. line alhier als voor de talrijke passagiers, die de reis aan boord van dit schip meemaken.

In plaats van het SS. *Caracas*, dat in New-York ter reparatie achterblijft, is door de Maatschappij van de Red-D-line de Amerikaansche passagiersboot *Grecian* gecharterd, die den 21en dezer reeds van New-York vertrokken, via Porto-Rico naar onze haven vertrokken is. De *Grecian* is nog iets grooter dan de *Caracas*.

Duitsche telegraafkabels.

Volgens de bepalingen van de vredesvoorwaarden moet Duitschland zijn 14 onderzeetelegraafkabels afgeven. Deze zijn de lijnen Emden-Vigo; Emden-Brest; Emden-Teneriffe; Emden-Azoren; (2 lijnen); Azoren-New-York; (2); Teneriffe-Monravia; [illegible] Constantinopel-Constanza; Tringtau-Shanghai; Yap-Shanghai; Yap-Gurin; Yap-Célebes.

Een Record.

Een draadloos bericht alhier ontvangen deelt mede, dat de *Mauretania* van de *Cunard-line* de reis van Halifax naar New York in 26 uren volbracht heeft, dat is nog 12 uur vlugger dan de snelste spoortrein in staat is dat traject af te leggen.

Een nieuwe Hollandsche film.

Volgens berichten in de couranten van het Moederland zouden er in het laatst van Maart 20 copieën van de film, die de *Haghefabriek* gemaakt heeft van het Koninklijk bezoek aan Limburg en Zeeuwsch-Vlaanderen naar Amerika, Engeland België en onze Koloniën verzonden worden. Wij weten niet of het oud of nieuw bestuur van ons *Nederl. Verbond* eenige tijding omtrent deze film ontvangen heeft. In ieder geval verdient het wel aanbeveling, dat er stappen gedaan worden, dat ook Curaçao deze film te zien krijgt.

De Nederlandsche regeering heeft ter bevordering van een snelle verzending faciliteiten verleend, zoodat binnen veertien dagen zeker een millioen menschen met eigen oogen gezien zullen hebben, hoe de bevolkingen van de door België begeerde gewesten spontaan hun trouw aan het vaderland en de Koningin hebben uitgejubeld. Deze film is innig Nederlandsch en vol van karakteristieke Nederlandsche beelden, die haar voor het buitenland des te aantrekkelijker zullen maken. Inderdaad, zal geen referendum welsprekender kunnen zijn dan deze op het leven betrapte beelden van geestdriftige vaderlandsliefde.

Opgedoekt.

Alweer een onderneming heeft er het bijltje bij neergelegd. De *Cine Curaçao* biedt sinds eenige dagen zijn heelen inventaris ten verkoop aan, en levert daarmede weer een bewijs temeer voor de stelling van JAN PAUL, dat Ausdauer en pluck zeldzame gaven zijn in onze tropen.

Vrouwenkiesrecht.

El Boletin Comercial bevatte dezer dagen een telegram uit den Haag meldend dat door de Tweede Kamer het wetsvoorstel op het actief vrouwenkiesrecht is aangenomen.

Muziekuitvoering.

PROGRAMMA.

Zondagavond om 7,30 uur Overzijde.

1	Unter Kameraden	Marsch	F Menn
2	Orpheus	Ouverture	Offenbach
3	Ricordo di Torino	Valse	E Becucci
4	Die Geschiedene Frau	Potpourri	L Fall
5	Brindilles Parfumees	Masurka	V Turine
6	Fantaisie sur Elixir de Amor		G Donizetti
7	Mis Amores	Danza	S Madera
8	Freikugeln	Marsch	O Fetras

De ex-Kaiser.

De telegraaf meldde deze week, dat de Hollandsche Regeering het bericht tegenspreekt, als zou zij besloten hebben den ex-Kaiser van Duitschland aan de geälliëerde mogendheden uit te leveren. Zij verklaart, dat dit een particuliere aangelegenheid, die de Entente met Duitschland zelf moet uitmaken.

In verband met deze kwestie komt ons het volgende van gewicht voor:

In de Eerste Kamer kwam 14 Maart de kwestie der mogelijke uitleveringsvraag van den ex-keizer ter sprake.

Professor Van Embden zou het betreuren, indien de minister van Justitie op juridische overwegingen tot de conclusie kwam, uitlevering te moeten weigeren. Zulk een besluit zou in politiek opzicht voor ons land nadeelig en gevaarlijk zijn. De minister moet niet alleen letten op louter juridische argumenten, maar rekening houden met ons politiek belang en vooral met het bestaan van een maatschappelijk recht en een hooger rechtsgevoel, dat boven de juridische overwegingen uitgaat. Natuurlijk mag hij den exkeizer ook niet ten prooi doen vallen aan lynchwet of volkshartstocht. De aanvraag om uitlevering moet gegrond zijn op een strenge rechtsconstructie, door ernstige en bekende mannen opgesteld.

De minister van Justitie, mr. Heemskerk, antwoordde, dat als er uitlevering wordt gevraagd op grond van een uitleveringstraktaat, die eisch natuurlijk moet worden getoetst aan wet en traktaat, gelijk minister Ruys reeds eerder in de Kamer, heeft verklaard.

De theorie van prof. Van Embden, dat er nog is een recht naast de wet, draagt de kenmerken van de richting, waartoe die afgevaardigde behoort. De minister meent, dat het twijfelachtig is of men buiten en tegen de wet in, een bepaald recht mag aannemen. Hij wilde dus geen enkele verklaring in die richting afleggen.

Vliegtocht over den Oceaan.

Drie Amerikaansche watervliegtuigen zijn Donderdag 8 Mei opgestegen van het Rockaway-strand nabij New York om den grooten overtocht over den Atlantischen Oceaan naar Engeland te maken.

De tocht zou loopen over Nova Scotia, New Foundland, de Azoren, Lissabon, Plymouth. Elk vliegtuig was bemand met twee stuur-lieden, een marconist, een machinist, een reserve-stuurman en een reserve-machinist. Dus elk schip met 6 koppen.

Eerst zou men vliegen tot Hallifax, Nova Scotia, dan naar Trepassy-Bay, New Foundland (Canada) van waar de eigenlijke vlucht over den Oceaan pas begint, daar men tot hiertoe de kust der Ver. Staten en van Canada kon volgen.

Van New Foundland uit zal elk machien bevracht worden met 26000 pond, en daar zooveel olie innemen, dat de last stijgt tot 28500 pond.

Om 8 uur 's avonds van Donderdag 8 Mei arriveerden twee van de drie vliegtuigen te Hallifax, Nova Scotia. Zonder stoppen hadden ze 540 zeemijlen afgelegd en waren 's morgens om 10 uur opgestegen. Commandant TOWERS kwam het eerste aan met zijn vliegtuig N. C. III, onmiddellijk gevolgd door Kapitein BELLINGER met N. C. I. No 3 Kapitein REED met N. C. IV had een defect aan de machine en moest bij Chatam Mass in zee dalen 's middags om 4 uur. Geheel den nacht bleef hij op zee met zijn watervliegtuig en werd den volgenden dag 's morgens halfzes met drie motoren buiten werking in de haven van Chattam gesleept.

11 Mei 8.40 in den namiddag arriveerde N. C. I op Trepassey Bay New Foundland, N. C. III kwam eerst 's avonds 7,30 aan, omdat dit vliegtuig, na opgevlogen te zijn, weer naar Hallifax moest terugkeeren wegens het breken van een zijner schroeven en eerst na reparatie daarvan opnieuw den tocht kon ondernemen.

N. C. I legde den afstand van 460 zeemijlen af in 6 uur en 54 minuten.

N. C. IV is op Punta Delgado (Azoren) geland, Datum wordt niet gemeld

N. C. I viel dicht bij de Azoren in zee, dreef 3 uur hulpeloos rond en werd toen door een stoomboot opgepikt, die de bemanning op de Azoren landde. N. C. III is nog altijd zoek.

Regenval

gedurende de maand Maart.

	m.M.
Sta. Rosa	3,5
Wilhelmina-tuin	8,7
Plantage Gr. St. Joris	0
Beekenburg	0
Cas Chikitoe	6,0
[illegible]	14,5
Noordkant	0
Plantage Siberië	10,0
Westpunt	12,9
Hoffi Abao	16,0
Kl. St. Martha	17,7
Dokterstuin	[illegible]

Burgerlijke stand.

Opgaaf van het aantal geboorten, sterfgevallen en huwelijken, welke hebben plaats gehad gedurende de maand Maart. 1919.

	Geboorten.				Overleden		Aangegeven Levenl.		
	M. gesl.	Vr. gesl.	in echt	b. echt	M. g.	Vr. g.	in echt	b. echt	H.
Aruba	6	6	8	4	3	4	0	0	0
Bonaire	3	7	6	4	5	3	0	1	0
St. Martin N.G.	5	5	6	4	2	2	0	0	0
St. Eustatius	4	2	3	3	2	4	0	0	0
Saba	2	2	3	1	4	0	0	0	0
Totaal	20	22	26	16	17	13	0	0	0

HAVEN-NIEUWS
VAN 16 MEI — 26 MEI.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Philadelphia	Goodman	16 Mei	Pto Rico	17 Mei	La Guaira
Stella	Burghard	16	Pto Cabello	17	Amsterdam
Oranje Nassau	Metus	24	Haiti	25	Pto Cabello
Stavangeren	Lie	16	Pto Cabello	16	Maracaibo
Samson	Sulbaraw	16	Maracaibo	21	Maracaibo
Willemstad	Romero	16	Maracaibo	21	Maracaibo
Stavangeren	Lie	21	Maracaibo	21	New York
Philadelphia	Goodman	22	Pto. Cabello	23	New York
Merida	Johanson	21	Maracaibo	22	Maracaibo
Maracaibo	Johnson	24	La Guayra	24	Maracaibo
Merida	Johanson	25	Maracaibo	26	La Guayra
Lake Copley		24	Pto Cabello	?	New York

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
Electra	17 Mei	Maracaibo	*Maria Cristina*	16 Mei	La Guayra
Silāde	18	Maracaibo	*Estelle*	16	Bonaire
Hollandia	19	Havre	*Lelia*	16	Bonaire
Lelia	19	Bonaire	*Frisia*	16	Maracaibo
Brandhof	19	St Juan	*Rufina*	16	La Vela
Louisiana	19	Mayagues	*La Providencia*	16	La Vela
La Providencia	21	La Vela	*Graciosa*	17	Maracaibo
Maracaibo	21	Maracaibo	*Ana Altagracia*	18	Maracaibo
Selia	21	Aruba	*Cleopatra*	19	Maracaibo
Gacela	21	Maracaibo	*Meteor*	19	Maracaibo
Maria Leoncita	22	Aruba	*Maria*	19	Martinique
Clara	22	Maracaibo	*Lelia*	19	Aruba
Plumade Oro	22	La Vela	*La Providencia*	19	La Vela
La Providencia	22	La Vela	*Brandhof*	20	Pto Colombia
Monte Libano	23	Bonaire	*Meteor A*	21	Aruba
Camia	24	Maraibo	*Lelia*	22	Bonaire
			Maria Leoncita	23	Aruba
			Maracaibo	24	Maracaibo
			La Providencia	25	La Vela
			Gacela	24	Maracaibo

Officiëele berichten.

Aan den tijd. klerk O. W. Gravenhorst Brouwer, werkzaam ter administratie van financiën, thans met verlof op St. Martin N. G., is tot verder herstel van gezondheid twee maanden verlofsverlenging verleend.

De heer G. J. Tijmstra is belast met de waarneming van de betrekking van gezaghebber van de eilanden St. Martin N. G., St. Eustatius en Saba.

De heer F. K. Thielen is eervol ontheven van de verdere waarneming der betrekking van gezaghebber van St. Martin N. G. en belast met de betrekking van districtmeester van het 2e en 3e district op Curaçao.

De heer W. A. C. Willemsen, 1e commies, is eervol ontheven van de verdere waarneming der betrekking van gezaghebber van Saba.

De heer A. J. C. Brouwer is belast met het ambt van notaris op St. Martin N. G.

Aan den tijd. telegrambesteller bij den post voor D. T. alhier, H. van Bimer is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

Aan den rooimeester op Bonaire, C. R. Debrot is om gewichtige redenen twee maanden verlof verleend en de districtmeester P. L. de Haseth is belast met de functiën.

De heer Dr. J. P. Evertsz Hz. is eervol ontheven van de verdere waarneming van den geheelen militairen geneeskundigen dienst alhier, en wederom in zijn functiën van eersten gouvernements-geneeskundige hersteld, en de heer Dr. M. Gerstl is eervol ontheven van de verdere waarneming der functiën van eersten gouvernements-geneeskundige.

Ingezonden.

Uit de benedendistricten van Curaçao.

Bitter wordt door tal van gezinnen geklaagd over watergebrek.

Sinds lang moeten heele groepeeringen van huisgezinnen wasch- en drinkwater voor mensch en dier gaan halen op een half uur à drie kwartier afstand. Geruimen tijd zijn de putten in hun omgeving opgedroogd. en tot nog toe wordt er geen hand uitgestoken om in dien allerellendigsten toestand ook maar de minste verbetering aan te brengen.

Bij herhaling hoort men, dat familie's onverwijld van plantages verwijderd worden, wanneer men verneemt, dat ze in 't bezit zijn gekomen van gouvernementsterrein. Ze worden opgenomen door vrienden of kennissen in een of ander magazijntje of leven in bivak onder een afdak van maïsstakken, blootgesteld aan ..., weer en wind.

Erg humaan (dat woord gebruikt men zoo dikwijls) vinden we die behandeling niet. Kan hier 't gouvernement niet een behulpzame hand toereiken?

Hetgeen we vroeger vreesden, was niet zonder grond dat n.l. de bewoners van de plantages bij uitdeeling der gronden in de slechtste condities zouden komen. De beste stukken zijn reeds uitgedeeld, en nu worden die menschen maar naar de onmogelijkste plaatsen verwezen. 't Kost heel wat moeite om thans alle menschen te bereiken, aangezien er voor verkeerswegen niet gezorgd is. 't Mag wel een wonderdokter heeten, die hier ten opzichte van *alle* zieken, zijn plicht zou kunnen vervullen. Maar waarom zijn dan ook vroeger menschen vooruit bedeeld, die reeds lang grondjes hadden, en anderen die zelfs privaatbezit hebben? Daardoor komen natuurlijk de later bedeelden in slechter omstandigheden. En zelfs nu nog hooren we, dat pas een huis op Gouvernementsgrond, vroeger uitgedeeld aan een alleenwonend vrouwspersoon, zal overgaan in handen van iemand, die èn privaateigendom heeft, èn daarbij reeds gouvernementsgrond bezit.

Dat hier ± 6000 menschen volgens inzichten van één enkel persoon bestuurd worden is onverantwoordelijk. 't Wordt m. i. hoog tijd, dat er een raad benoemd wordt, gelijk dat zelfs 't geval is op eilanden met minder dan de helft van genoemd aantal inwoners.

L. G. H. VAN HEGELSOM.

Een geheim ontsluierd.

Het geheim van *Het Vrije België*, het geheimzinnig blad dat den Duitschers zooveel hoofdbreking bezorgde tijdens den oorlog, wordt ontsluierd door het volgend artikel door Pater Josef Meeus, een zijner vroegere uitgevers, nu in Londen. Pater Meeus, een goede kennis van Nurse Cavell, werd driemaal gepakt en ter dood veroordeeld en was ten slotte verplicht België te verlaten.

Pater Josef Meeus schrijft: *Het vrije België* bestaat nog. Thans verschijnt het dagelijks en is de eenige krant die den tijd van verdrukking heeft overleefd.

Voor de Duitschers was het bestaan van dit blad een onoplosbaar geheim.

Thans is het niet meer noodig dit geheim te bewaren.

De krant werd uitgegeven in Febr. 1915 door een zekeren Jourdain, de vroegere uitgever van de *Patriot*, die evenals alle andere kranten door de Duitschers geschorst werd. Jourdain had geen mederedacteurs. De drukker wist niet waar de copie van daan kwam. De uitgevers — hun naam was legio — wisten niet wie hen hielpen. Er werd geen kantoor gehouden. Het eenige wat vast stond was de drukpers. Die bleef in eene voormalige drukkerij, door de Duitschers leeggestolen. Meermalen werd dit gebouw nagezocht, maar nooit werd iets anders gevonden dan een onbruikbare machine. De bruikbare pers stond in een kuil. Telkens werden geheele massa's papier geconfiskeerd en wanneer een papier verkooper niet kon bewijzen waar zijn papier gebleven was, volgde gevangenneming. Zoo waren we gedwongen papier en inkt in heel kleine hoeveelheden van zeer vele handelaars te betrekken. Zeer vele inzendingen kwamen van priesters en voor de financiën zorgde, geloof ik, Kardinaal Mercier.

Eens is het gebeurd, dat iemand te biechten ging en na afloop den biechtvader vroeg om een exemplaar van *Vrij België*. — „Die heb ik niet, antwoordde de priester. Ik wil er u 20 fr. voor geven, antwoordde de spion.

Op zekeren dag verscheen *Vrij België* met een foto van Gouverneur von Bissing, onze krant lezend, met onderschrift: „*Von Bissing leert de waarheid.*" Honderd spionnen kwamen van Berlijn. Toen verscheen er een aflevering met 10 foto's der spionnen en de namen der 90 overigen er onder. Von Bissing woedend, de spionnen dropen af en België lachtte. De foto's waren gevonden in den overjas van een der spionnen, die zijn jas in een der Brusselsche restaurants had laten afborstelen.

UN TONICO GENERAL
TONIKEL
Y RECONSTITUYENTE
PARA ANEMIA, CLOROSIS, MALA NUTRICIÓN, TUBERCULOSIS, COREA, AMENORREA, NEURASTENIA, MAL DE BRIGHT Y CONVALECENCIA DE LA GRIPE, DE PULMONIA Y DE FIEBRE TIFOIDEA.

JARABE DE AMBROZOIN
TOS BRONQUITIS ASMA LARINGITIS
TOS FERINA TUBERCULOSIS AFECCIONES RESPIRATORIAS
AMBROZOIN
ALIVIA LA TOS Y LA RESPIRACION DIFICULTOSA, ESTIMULA LA EXPECTORACION, ALIVIA LA INFLAMACION REPRIME LOS SUDORES NOCTURNOS, FORTALECE LA RESPIRACION Y DOMINA EL DESASOSIEGO.
JARABE DE AMBROZOIN
AMERICAN APOTHECARIES COMPANY, New York.

JARABE de AMBROZOIN
PARA TOS BRONQUITIS TUBERCULOSIS LARINGITIS TOS FERINA LA GRIPPE Y ASMA
PREPARADO EN LOS LABORATORIOS DE LA "SALVITAE"

TONIKEL
ENRIQUECE LA SANGRE Y FORTIFICA LOS NERVIOS DA FUERZA, ENERGIA Y VITALIDAD A LAS PERSONAS DEBILES ANEMICAS Y NERVIOSAS
PREPARADO EN LOS LABORATORIOS DE LA "SALVITAE"

Bekendmaking.

De verkoop van Zilveren, Gouden en Juweelen voorwerpen, beleend ter Spaar- en Beleenbank van den 1sten September 1917 t|m den 28sten Februari 1918, onder No. **3491 T** t|m No. **3184 U**, zal plaats hebben op Donderdag 29 Mei a. s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, 24 Mei 1919.

De Voorzitter,

11 C. S. GORSIRA.

„PREVISORES DEL PORVENIR."

(VERZORGERS VAN DE TOEKOMST.)

Nieuwe pensioen polis,

ingesteld door de Colombiaansche MUTUALITEITS-MAATSCHAPPIJ, Bucaramanga—Colombia.

De meest practische en goedkoope voor minbezoldigde geëmployeerden, voor kinderen en werklieden.

Maandelijksche bijdrage $ 1. (een dollar.)

Ter verkrijging van een maandelijksch inkomen, dat toeneemt naar gelang de verzekerde ouder wordt.

In geval de verzekerde binnen 180 maanden komt te overlijden, wordt het door hem betaalde aan zijne erfgenamen teruggegeven.

Niet te vervallen bij gebrek aan betaling in tien jaar.

Voor nadere inlichtingen wende men zich tot den Permanenten agent alhier,

J. P. G. ECKER.

TONIKEL
UN TONICO GENERAL TONIKEL Y RECONSTITUYENTE PARA EMPOBRECIMIENTO DE SANGRE POSTRACION NERVIOSA IMPOTENCIA FUNCIONAL PERDIDA DEL APETITO NUTRICION DEFICIENTE ENFERMEDADES CRONICAS Y DEBILIDAD GENERAL
ENRIQUECE LA SANGRE Y FORTIFICA LOS NERVIOS DA FUERZA, ENERGÍA Y VITALIDAD A LAS PERSONAS DÉBILES, ANÉMICAS Y NERVIOSAS
PREPARADO EN LOS LABORATORIOS DE LA "SALVITAE"

Photographische Inrichting. Soublette et Fils,

HOFPHOTOGRAFEN VAN

H. M. de Koningin der Nederlanden

BEKROOND

te Amsterdam 1883,
„ Antwerpen 1885,
Chicago 1893, en
„ Curaçao. Eerste Prijs Eeremedaille, 1904.
„ Brussel, 1910
Curaçao, Waterkant, Otrabanda

Getrouwd:

José R. Spencer

MET

Julia M. Gomes.

Curaçao, 30 April 1919.

Woonhuis: Cornet No. 48, Pietermaai. 3-3

Mahoniehout

á 40 cent per voet te koop bij

J. W. J. v. d. Linde Schotborgh.

5—8

Bekendmaking.

Het publiek wordt herinnerd aan art. 2 der Verordening van 31 October 1901|29 Januari 1902 (P.B. 1902 No. 7), thans luidende:

„Iedere hond moet voorzien zijn van:

1o. een halsband met een metalen plaat, waarop vermeld staat de naam des eigenaars;

2o. een aan den halsband vast te hechten penning, welks vorm en opschrift jaarlijks in de maand Mei door den Procureur-generaal worden bepaald en welke, op vertoon van een door den ontvanger afgegeven kwitantie, waaruit blijkt, dat de in art. 1 bedoelde belasting is betaald, vanwege het plaatselijk hoofd der politie tegen den kostenden prijs wordt verstrekt."

De penning zal dit belastingjaar den vorm van een schild en tot opschrift hebben het getal „1919" en het woord „Curaçao", terwijl het volgnummer onder dit woord is aangebracht.

De penningen zijn aan de Hoofdwacht der politie in de Willemstad verkrijgbaar tegen betaling van vijf en twintig centen.

Curaçao, 1 Mei 1919.

De Procureur-generaal a. i.,

4—5 *C. S. GORSIRA.*

Los Niños.

Todo el mundo sabe que la EMULSIÓN DE SCOTT ha producido resultados casi asombrosos, fortificando y robusteciendo a "millares" de niños cuyo desarrollo hubiera sido muy difícil o imposible sin esta afamada preparación. La mayoría de los padres que reconocen las poderosas virtudes de la EMULSIÓN DE SCOTT, se las dan a sus hijos desde los primeros años asegurándoles "así un" crecimiento saludable y normal, haciéndoles además, inmune de muchas enfermedades que asechan a la niñez. Apesar de la escasez del lejítimo aceite de hígado de bacalao de Noruega, la casa de la EMULSIÓN DE SCOTT se complace en informar al público que tiene asegurada toda la cantidad que necesite de aquel precioso y no hará falta este año en las boticas la medicina famosa del hombre con el bacalao a cuestas. 11

RUDOLPH WURLITZER Y CIA

EERSTE KLASSE-FABRIEK VAN MUZIEKINSTRUMENTEN.

ONDERGETEEKENDE, agent alhier van bovengenoemde fabriek, biedt ten verkoop alle soorten van *blaas-, snaar-, koperen* en *houten* muziekinstrumenten, alsmede een grooten voorraad *Pianola*'s en *Piano*'s van verschillend model.

In korten tijd heeft deze fabriek hier op Curaçao MEER *Piano*'s- en *Pianola*'s verkocht, dan alle andere fabrieken te samen in vele jaren, dank zij de spoedige aflevering en de algemeen erkende onovertroffen kwaliteit dezer instrumenten.

Zoowel *Pianola's* en *Piano's*, alsook andere instrumenten worden verkocht op MAANDELIJKSCHE afbetaling.

Een ieder wordt beleefd tot een bezoek aan mijn magazijn IJZERSTRAAT No. 40 uitgenoodigd, waar elkeen iets van zijn gading vinden kan.

Eveneens worden door mij *gebruikte Piano's*, mits nog in goeden staat zijnde, voor nieuwe ingeruild, met bijbetaling van de meerdere waarde.

Elke *Piano* of *Pianola*, door mij afgeleverd, WORDT GESTEMD OP ORKESTTOON. *(high or low pitch.)*

Ook REPARATIEWERK van *Piano's* en *Pianola's* (alle merken) wordt door mij uitgevoerd.

Op billijke voorwaarden zijn ook *Piano's* IN HUUR te bekomen. 1—4

Tegen maandelijksche afbetaling van fl 25 *gebruikte* en in goeden staat zijnde piano's *te koop.*

Alle fouten of gebreken, die zich mochten vóórdoen in *Pianolo's*, door mij geleverd, worden *gratis* door mij hersteld.

Tegen billijken prijs worden ook muziekrollen (zoowel buitenlandsche als Curaçaosche) door mij geleverd.

CURACAO, IJZERSTRAAT, No. 40. R. TH. PALM, AGENT.